

GAZDASÁGI ESEMÉNYEK KONTÍROZÁSA A-TÓL Z-IG

Budapest, 2010

Szerzők:
Dr. Siklósi Ágnes
Veress Attila

Lektorálta:
Dr. Sztanó Imre

ISBN 978 963 638 353 4

Második, átdolgozott kiadás

Kiadja
a SALDO Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai Zrt.
Budapest, XIII. Mór u. 2-4.
Felelős kiadó: dr. Bokor Pál, a SALDO Zrt. vezérigazgatója

A SALDO Kiadó az 1795-ben alapított
Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.

©A SALDO Kiadó valamennyi kiadványa szerzői jogvédelem alatt áll.
E kiadvány bármely részének sokszorosítása, bármilyen adatrendszerben való tárolása (papír, elektronikus stb.)
a kiadó előzetes írásbeli engedélye nélkül TILOS!

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ A MÁSODIK, ÁTDOLGOZOTT KIADÁSHOZ	7
---	---

1. SZÁMLAOSZTÁLY

Befektetett eszközök	9
<i>Immateriális javak</i>	9
Alapítás-átszervezés aktivált értéke	9
Kísérleti fejlesztés aktivált értéke.....	10
Vagyoni értékű jogok, szellemi termékek	11
Üzleti vagy cégérték.....	17
<i>Tárgyi eszközök</i>	19
Tárgyi eszköz lízing	31
Tenyész- és igasállatokkal kapcsolatos sajátos elszámolások	34
<i>Befektetett pénzügyi eszközök</i>	37
Tartós részesedések	37
Tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok	46
Tartósan adott kölcsönök.....	62
Tartósan lekötött bankbetétek.....	67

2. SZÁMLAOSZTÁLY

Készletek	69
<i>Vásárolt készletekkel kapcsolatos gazdasági események elszámolása</i>	69
Anyagkészletekkel kapcsolatos gazdasági események elszámolása	69
Árukészletekkel kapcsolatos gazdasági események elszámolása.....	92
Kereskedelmi árukészletekkel kapcsolatos elszámolások.....	92
Betétdíjas göngyölegekkel kapcsolatos elszámolások	111
Idegen göngyölegekkel kapcsolatos elszámolások	114
Közvetített szolgáltatásokkal kapcsolatos elszámolások.....	115
Vásárolt készlettel kapcsolatos sajátos elszámolások	116
<i>Saját termelésű készletekkel kapcsolatos gazdasági események elszámolása</i>	117
Befejezetlen termeléssel, félkész termékekkel, késztermékekkel kapcsolatos elszámolások (termelési és értékesítési folyamattal kapcsolatos gazdasági események).....	117
Tartalmuk alapján ténylegesen előállított eszközértéket nem teremtő saját előállítású eszközök aktivált értékét érintő speciális gazdasági események elszámolása	147
Félkész termék továbbfelhasználás (késztermék gyártásához) elszámolása.....	179
Növendék, hízó- és egyéb állatok állományváltozásainak főkönyvi elszámolása	182
Szolgáltatási tevékenységgel kapcsolatos gazdasági események könyvelése.....	213
Beruházási tevékenységgel kapcsolatos gazdasági események könyvelése	217

3. SZÁMLAOSZTÁLY

Követelések	219
<i>Vevőkövetelések</i>	219
<i>Váltókövetelések</i>	224
Jegyzett, de még be nem fizetett tőke.....	226
<i>Adott előlegek</i>	227
<i>Egyéb követelések</i>	229
Munkavállalókkal szembeni követelések.....	229
Költségvetéssel szembeni követelések.....	230
Rövid lejáratú kölcsönadott pénzeszközök.....	231
Vásárolt és kapott követelések.....	233
Részesedésekkel, értékpapírokkal kapcsolatos követelések.....	235
Különféle egyéb követelések.....	237
Egyéb követelések értékvesztése és annak visszairása.....	238
<i>Értékpapírok</i>	239
Részesedések.....	239
Saját részvények, saját üzletrészek.....	245
Forgatási célú hitelviszonyt megtestesítő értékpapír.....	246
Értékpapírok értékelési különbözete.....	259
<i>Pénzeszközök</i>	260
Forintpénztárral kapcsolatos gazdasági események elszámolása.....	260
Valutapénztárral kapcsolatos gazdasági események elszámolása.....	262
Fizetési csekkel kapcsolatos gazdasági események elszámolása.....	267
Betétszámlákkal kapcsolatos gazdasági események könyvviteli elszámolása.....	268
Elszámolási betétszámlák.....	268
Elkülönített betétszámlák.....	269
Devizabetétszámlák.....	270
<i>Aktív időbeli elhatárolások</i>	274
4. SZÁMLAOSZTÁLY	277
<i>Saját tőke</i>	277
Jegyzett tőke.....	277
Tőketartalék.....	279
Eredménytartalék.....	279
Lekötött tartalék.....	281
Értékelési tartalék.....	282
Mérleg szerinti eredmény.....	283
<i>Céltartalékokkal kapcsolatos gazdasági események elszámolása</i>	284
<i>Kötelezettségek</i>	285
Hátrasorolt és hosszú lejáratú kötelezettségek.....	285
Hátrasorolt és hosszú lejáratú kölcsönök.....	285
Hosszú lejáratú hitelek.....	288
Átváltoztatható kötvények, tartozások kötvénykibocsátásból.....	291
Pénzügyi lízinggel kapcsolatos kötelezettségek.....	295

Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek	296
Rövid lejáratú kötelezettségek.....	297
Rövid lejáratú kölcsönök.....	297
Rövid lejáratú hitelek	300
Vevőktől kapott előlegek.....	303
Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból (szállítók)	305
Váltótartozások.....	307
Költségvetéssel szembeni tartozások	308
Munkavállalókkal kapcsolatos elszámolások.....	312
Társadalombiztosítási kötelezettségek	313
Elkülönített alapokkal kapcsolatos kötelezettségek	313
Határidős, opciós és swap ügyletekkel kapcsolatos kötelezettségek.....	314
Különbféle rövid lejáratú egyéb kötelezettségek	315
<i>Passzív időbeli elhatárolások.....</i>	<i>318</i>
5. SZÁMLAOSZTÁLY.....	322
<i>Költségek könyvelése költségnemenként</i>	<i>322</i>
8. SZÁMLAOSZTÁLY.....	325
<i>Egyéb ráfordítások</i>	<i>325</i>
<i>Pénzügyi műveletek ráfordításai</i>	<i>327</i>
<i>Rendkívüli ráfordítások</i>	<i>331</i>
9. SZÁMLAOSZTÁLY.....	333
<i>Értékesítés árbevétele.....</i>	<i>333</i>
<i>Egyéb bevételek.....</i>	<i>335</i>
<i>Pénzügyi műveletek bevételei</i>	<i>337</i>
<i>Rendkívüli bevételek.....</i>	<i>341</i>
<i>Eredményszámlák zárása és az eredményelszámolás</i>	<i>343</i>
<i>Speciális céghelyzetekkel kapcsolatos</i>	
<i>gazdasági események elszámolása.....</i>	<i>345</i>
Felszámolási eljárás végén átadott eszközök elszámolása	345
A befektető vállalkozás könyvelése.....	346
A befektetést fogadó vállalkozás könyvelése.....	347
Ellenőrzés, önellenőrzés számvitele.....	350
SZÁMLAKERET TÜKÖR.....	352
Tárgymutató.....	372

ELŐSZÓ A MÁSODIK, ÁTDOLGOZOTT KIADÁSHOZ

Ahogy a 2008-ban megjelent kiadványunk, úgy ez a szakkönyv is a gazdasági események könyvviteli elszámolását mutatja be. A gazdasági események számlaosztályonként kerültek rendszerezésre, de a könyv végén az eredményszámlák zárásával, az eredmény-elszámolással és a speciális céghelyzetek számvitelével kapcsolatos gazdasági eseményeket is összefoglaltuk.

A könyv 2010. évi átdolgozásának két fő szempontja volt: (1) a törvényi változásoknak való megfelelés, (2) az olvasói visszajelzések alapján még praktikusabbá, közérthetőbbé tenni a kiadványt. Az (1) pont alapján egészen 2010. április hónap végéig követtük a számvitelt érintő jogszabályok változásait, s ekkor zártuk le a kéziratot. Az utóbbi (2) elvárásnak megfelelően jelentősen átdolgoztuk a tárgymutatót, így mindamelllett, hogy bővült a tárgyszavak tárháza az egyes gazdasági eseményekre való rákeresés is egyszerűbb lett.

A számviteli törvény a könyvviteli számlák tekintetében csak számlaosztály mélységig tartalmaz kötelező előírásokat, a számlacsoportokat, számlákat, alszámlákat, stb. a vállalkozásoknak saját számlarendjükben kell kialakítaniuk. A bemutatott gazdasági eseményeket az áttekinthetőség kedvéért a kiadványban közölt ajánlott számlakeret számláin könyveltük.

A kiadványt **elsősorban a gyakorló könyvelőknek** ajánljuk, de a könyv a *mérlegképes könyvelői*, a pénzügyi-számviteli ügyintézői, a pénzügyi szakügyintézői, a számviteli szakügyintézői tanfolyam hallgatóinak és a középiskolában vagy a felsőoktatásban számvitelt tanulóknak is kiváló segítséget nyújthat a tanulmányaik során.

Budapest, 2010. április

A Szerzők

1. Számlaosztály BEFEKTETETT ESZKÖZÖK

IMMATERIÁLIS JAVAK

Alapítás-átszervezés aktivált értéke

Ssz.	Gazdasági esemény	Tartozik számla	Követel számla
1.	Az alapítás-átszervezéssel kapcsolatos felmerült költségek elszámolása	51–57	1–4
	Az alapítás-átszervezés során felmerült közvetlen költségek aktiválása	111	582
	Az alapítás-átszervezés során felmerült fizetett, illetve számlázott tételek, díjak (pl. apporthitelesítés könyvvizsgálói díja, közzétételi díj, cégbejegyzési illeték, szabályzatok elkészítésének díja, stb.)	111	381, 454
	A számlában szereplő levonható ÁFA	466	454
2.	Az alapítás-átszervezés aktivált értéke után képzett lekötött tartalék a bekerülési értéknek megfelelő összegben	413	4142
3.	Terv szerinti értékcsökkenés elszámolása	571	119
4.	Az értékcsökkenéssel azonos összegű lekötött tartalék feloldása	4142	413
5.	A nullára leírt eszköz kivezetése a nyilvántartásból	119	111
<p><i>Megjegyzés: Az alapítás-átszervezés aktivált értékénél az értékcsökkenés elszámolásának időbeli korlátja maximum 5 év.</i></p>			

Kísérleti fejlesztés aktivált értéke

Ssz.	Gazdasági esemény	Tartozik számla	Követel számla
1.	Saját vállalkozásban végzett kísérleti fejlesztés során felmerült költségek elszámolása	51–57	1–4
2.	Megbízás alapján végzett kísérleti fejlesztés számlázott értékének elszámolása	112	454
	A számlában szereplő levonható ÁFA	466	454
3.	Ha a K+F sikeresen fejeződik be a tevékenység megkezdésének az évében, akkor: ➤ Az elkészült eszközök állományba vétele:		
	– szellemi termék	114	582
	– tárgyi eszköz	161	582
	– saját termelésű készlet	25	581
	➤ A többletköltség aktiválása	112	582
4.	Ha a K+F tevékenység több évig is elhúzódik, ➤ Az adott üzleti év K+F költségének aktiválása	112	582
	➤ A K+F befejezésekor az elkészült termékek állományba vétele, ha az		
	– szellemi termék	114	112
	– tárgyi eszköz	161	112
	– saját termelésű készlet	25	112
	Kapcsolódó tétel: az aktivált saját teljesítmények rendezése	582	581
5.	Kísérleti fejlesztés aktivált értékének megfelelő lekötött tartalék képzése	413	4142
6.	Terv szerinti értékcsökkenés elszámolása	571	119
7.	Terven felüli értékcsökkenés elszámolása	8663	118
8.	A lekötött tartalék elszámolt értékcsökkenéssel azonos összegű feloldása	4142	413
9.	A nullára leírt eszköz kivezetése a nyilvántartásból	118, 119	112
<p><i>Megjegyzés: A kísérleti fejlesztés aktivált értékénél az értékcsökkenés elszámolásának időbeli korlátja maximum 5 év.</i></p> <p><i>Megbízás alapján végzett kísérleti fejlesztés számlázott értékének elszámolása során természetesen a létrejövő eszközöket a megfelelő eszközcsoportnál kell állományba venni, és csak a jövőben várhatóan megtérülő többletköltségek mutathatók ki kísérleti fejlesztés aktivált értékeként.</i></p>			